

ДИАГНОСТИКА НА РЕЗУЛТАТИ ОТ ТЕСТ ВХОДНО НИВО В X КЛАС ПО ЧУЖД ЕЗИК В ПРОФЕСИЯТА

Илия Тупчев

Професионална гимназия по икономика и туризъм „Алеко Константинов“ – Велинград

Резюме. Авторът има за цел да изрази своята визия и дългогодишен опит в професионалното обучение на студентите по чужд език в актуална и интересна специалност в областта на туризма. Усилията са насочени към диагностициране на резултатите при обучението в хотела и ресторанта, а идеите са следните:

- да покаже връзката между практическата дейност на учениците и използването на чужди езици, в случая английски;
- да се очертае значението на диагностицирането на първоначалните знания и умения на ученика при започване на учебната година и планирането на стратегия на учителя за учебния процес.

Основната цел на учебната програма е изучаващият чужд език в професията да формира комуникационни умения в изучаваната професионална област. Предмет на изследването е измерването на уменията и компетенциите на студентите за решаване на конкретни задачи и ситуации в туристическия бранш, притежаването на адекватни знания и комуникационни умения с туристи от други англоговорящи страни. Извършената диагностична процедура доказва работната хипотеза, че използването на теста като метод за оценка на знанията в часовете по английски език стимулира тяхната познавателна активност и помага за по-дълбокото и качествено усвояване на учебния материал.

Ключови думи: английски език; диагностика на резултатите; знания; изследвания; комуникационни умения; туризъм

Теоретични основи на изследването. Основни характеристики

В психологията и педагогиката (дидактиката) съществуват множество определения на понятието „тест“. Ето едно от тях, което изразява в най-голяма степен същността на теста като разновидност на писмената форма на изпитване, достатъчно операционално е и е пряко ориентирано към всекидневната реална практика на обучението. *Тестът е кратковременно, технически просто осъществимо изпитване, което се провеж-*

да при равни условия за всички изпитвани и има вид на такава задача (най-често задачата е зададена като въпрос), решаването на която се поддава на количествен анализ и служи като показател за степента на развитие при конкретния изпитван. Въпреки очевидните предимства на цитираното определение то изисква някои необходими допълнения и пояснения, които по-добре ще ориентират учителя в сферата на конструирането и прилагането на тестовете. На първо място, налага се да бъде уточнено за какъв вид тест се отнася определението. Съществуват немалко различни класификации на видовете дидактически тестове. Независимо от това от кой конкретен вид е или може да бъде даден конкретен тест обаче, той, според степента на своята приложимост, преди всичко се отнася към една от двете общоприети групи тестове – стандартизирани и нестандартизирани.

Към стандартизираните се отнасят дидактически тестове, конструирани от професионален екип специалисти въз основа на определени научни процедури. Към тях задължително са приложени методически указания за провеждане, а също и за интерпретация на получените резултати. Те съдържат голям брой въпроси и задачи и „като правило ... се използват само в специални случаи за специални цели“.

Изисквания към теста

1. Да измерва ясно дефинирани резултати, които са в съответствие с поставените цели.

2. Да измерва представителна извадка, достатъчна за оформяне на обективен анализ.

3. Да съдържа такива въпроси или типове тестови задачи, които са най-подходящи за измерване и анализ на съответния резултат.

4. Да се проектира така, че да съответства на целите, за които е предназначен.

5. Да се направи толкова надежден, колкото е възможно, и резултатите да се интерпретират със съответната предпазливост.

6. Тестът трябва да служи на справедлива кауза.

Какво искаме да проверим:

- владенето на определена граматическа единица;
- речниковия фонд;
- оценка на стила;
- възприемане на детайлите в даден текст;
- възприемане на общата идея.

Изследователска програма. Концепция на изследването

Моята цел е чрез диагностична процедура да се установят количествените и качествените знания, умения и компетенции при изучаване на

английски език по учебния предмет „Чужд език по професия в X клас“. За постигането на поставената цел е необходимо да се изпълнят следните изследователски задачи.

– Да се определи рамката на научно-теоретичните въпроси по темата на разработката, които очертават проблемната област на изследването.

– Да се формира изследователски инструментариум, включващ подходящи измерителни инструменти.

– Да се събере, представи, анализира и обобщи емпиричен материал с оглед моделирането на диагностична зависимост между знанията и уменията на учениците по английски език в X клас и прилагане на компетенциите в практиката.

Предмет на изследването са уменията и компетенциите на учениците да решават конкретни задачи и ситуации в туристическата индустрия. Знанията и уменията за комуникация с туристи от други страни, говорещи английски език. Компетенциите при работа с клиенти на хотела или ресторанта.

Обект на изследването е обучението на ученици от X клас на ПГИТ „Алеко Константинов“ – Велинград, през учебната 2018/2019 година. Изследването обхваща 23 ученици, изучаващи английски език. Задължителните часове по английски език са 2 часа седмично като „Чужд език по професия“. Преобладаващата част от класа имат добри резултати по английски език. Входното ниво в началото на годината е добър (3,71).

Хипотеза. Изхождайки от поставената цел, проучените научно-теоретични постановки и моята педагогическа компетентност, формулирам следната хипотеза на изследването: предполага се, че настоящото педагогическо изследване ще установи, че колкото повече са усвоените комуникативни знания и умения по английски език в X клас, толкова по-високо ще е нивото на компетенции на учениците в тяхната практико-професионална дейност.

Изследователски показатели и критерии. На базата на включеното учебно съдържание, формулираните очаквани резултати и целите на изследването могат да се определят по следните основни съдържателни критерии съгласно общоприетата Европейска езикова рамка. От описанието на очакваните резултати в програмата за X клас по английски език се вижда, че учениците трябва да покрият следните 4 равнища на умствена дейност.

А. Формални лингвистични знания и умения

Б. Знания и умения на равнище разбиране

В. Знания и умения на равнище пряко приложение

Г. Знания и умения на равнище професионално приложение

Изследователски методи и инструментариум. Основните методи на настоящото изследване са *диагностичното моделиране* и *статистически процедури* за обработка на събрания емпиричен материал. Допълнителен

изследователски метод е тестирането. Съответният инструментариум е съставен от нестандартизиран дидактически тест и измерване на знанията и общите умения на учениците по английски език. Учебната програма е предназначена за обучение на ученици по Общата европейска езикова рамка. Програмата позволява гъвкаво прилагане на изискванията за постигане на описаното ниво на знания и умения по английски език в съответствие с училищния учебен план. Програмата следва спираловидния принцип на повторемост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасящ се за всеки следващ клас и етап на обучение. Като резултат се очаква добиване на следните компетентности: добиване на основни умения по АЕ за слушане и водене на разговори, придобиване на стратегия за учене по чужд език, мотивация за задълбочено изучаване на следващите степени по Европейската езикова рамка.

Диагностична процедура. Основната ми цел е да осигуря необходимата и достатъчна информация за обективното състояние на лицето (групата) по отношение на конкретни резултати от дейности, състояния, процеси, отклонения и др., за да може на тази основа да се извърши коректна оценка на потребностите и нуждите, да се формулират цели, очаквани резултати, съобразно които да се планират мерки и дейности за постигането им. Самото обучение по чужд език е многостранен процес, каквато е и действителността, с нейното многообразие от ситуации на езикова употреба.

Формиране на контрастните групи. Първичната обработка на данните включва и определяне на контрастните групи. При критериалните тестове контрастните групи се формират на основата на това дали изследваните ученици са постигнали конкретната учебна цел. Процедура за формиране на контрастните групи при критериален тест – с определен критерий.

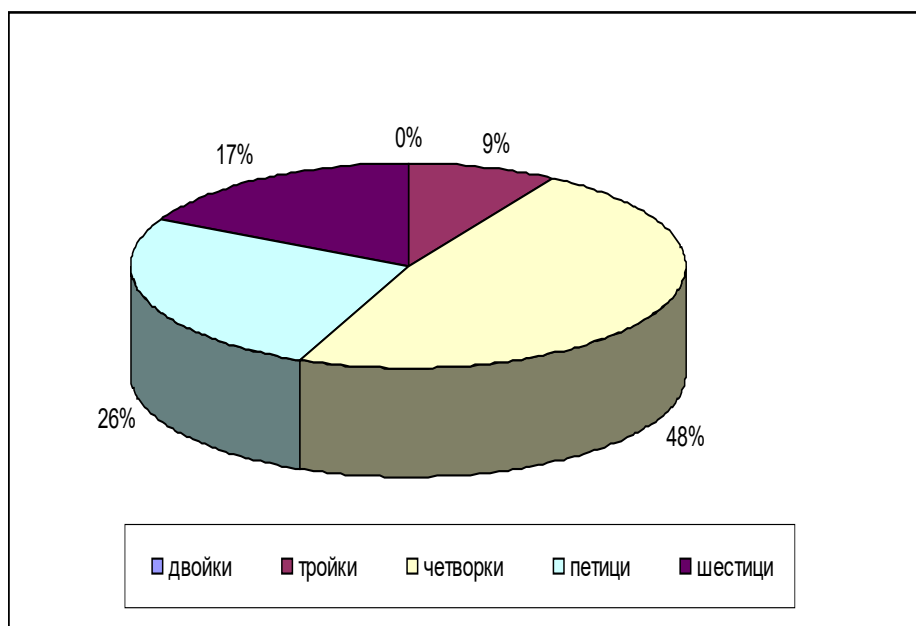
1. За всеки ученик чрез сравняване на общия му тестов бал с предварително зададения критерий определям дали той е постигнал целта, или не.

2. Учениците, които са постигнали целта, формират *силна група*.

3. Учениците, които не са постигнали целта, образуват *слаба група*.

Дискриминативната сила представлява разлика в процента на вярно решените и силни и слаби ученици. За разлика от трудността, която може да заема само положителни стойности, дискриминативната сила може да бъде и отрицателно число. Това би се случило, когато процентът на верните решения в слабата група е по-голям от съответния процент в силната група.

В резултат на статистическия анализ на теста се оформят следните изводи. 1. Качествата на тестовите задачи и на теста, като цяло, отговарят на описаните основни изисквания към нормативните тестове. 2. Разрабо-

Фигура 1. Успеваемост на учениците на тест входно ниво в проценти

теният тест ефективно изпълнява ролята на инструментариум за диагностика на постиженията на учениците при изучаване на чужд език. 3. За да бъде оптимизиран тестът, трябва да се подобрят отделни негови компоненти: да се преформулират въпросите, чиято дискриминативна сила не е в желаните граници. 4. Приложената методика дава добри резултати при усвояването на учебното съдържание. 5. Прилагането на комбинирания тест дава възможност да се работи по решаване на проблеми в различни ситуации. 6. Използването на тестове в обучението е обективен, надежден и валиден измерител доколкото са постигнати дидактическите цели на обучението, и улеснява контрола на постиженията. 7. Учебното съдържание по предмета позволява прилагането на тестовата форма за контрол на постиженията.

Систематизиране и класифициране на грешките. Анализ и методи за отстраняване

I група

– Учениците имат натрупан речников запас от думи, умеят да съставят изречения с правилен английски словоред и да задават и отговарят на въпроси.

– Разпознават се най-често употребяваните глаголи в сферата на хотелиерството, храни, напитки и други важни понятия в ресторантьорството.

– Познават граматичните правила, но допускат грешки при употреба на предлози.

– Подбират добри изразни средства, но допускат някои неточности при превод на български език. При превод на английски допускат правописни и стилистични грешки.

– Знаят имената на държавите и националностите, умеят да ги използват в разговор с клиенти.

– Владееят граматичния материал, но срещат известни трудности при степенуване на прилагателни имена.

II група

– Обучаемите са с ограничен речников запас и изпитват трудности при прилагане на знания и умения в практическата дейност.

– Недостатъчно заучени глаголи, употребявани в хотелиерството и ресторантьорството. Неправилен правопис на някои думи и изрази. Затруднение при диалоговите форми.

– Грешки от граматичен характер.

Резултатите от двете групи ми дават основание да направя обобщен анализ и да предприема следните действия за подобряване и усъвършенстване на компетенциите по английски език, изучаван по учебния предмет „Чужд език по професията – английски“.

1. Резултатите от диагностичното изследване показват, че учениците успешно усвояват материала по предмета. Отчита се определена част на по-слабо ниво на усвоени знания и умения, малка част на средно ниво и значителна част на високо ниво на усвояване.

2. Качеството на обучението е решаващ фактор за постигане на успеваемост. Необходима е употребата на иновативни методи на обучение за повишаване на вниманието и интереса на учениците.

3. Оценяването на постиженията на учениците е важна част от обучението. Учениците с пропуски в учебния материал ще получат допълнителни консултации и ще положат тест върху материала, който не са усвоили на входното ниво.

4. Дидактическият тест, като метод за проверка на знанията, е необходим за тези ученици, които изпитват смущения при устна проверка на знания и умения, но имат отлични постижения.

5. Усвоените знания и умения в IX клас са основа за надграждане и придобиване на знания и умения в обучението.

DIAGNOSIS OF THE RESULTS OF ENTRY LEVEL TEST IN X GRADE – FOREIGN LANGUAGE IN THE PROFESSION SUBJECT

Abstract. The author aims to express his vision and years of experience in vocational training of students in foreign language in a topical and interesting specialty in the field of tourism. The efforts are focused on the diagnosis of results in the hotel and restaurant training, and the ideas are as follows:

– to show the relationship between the students' practical activity and the use of foreign languages, in this case English.

– to outline the importance of diagnosing a student's initial knowledge and skills when starting the school year and planning a teacher's strategy for the learning process.

The main objective of the curriculum is to teach foreign language in the profession to form communication skills in the professional field studied. The subject of the research is to measure the skills and competences of the students to solve specific tasks and situations in the tourism industry. To have adequate knowledge and communication skills with tourists from other English-speaking countries. The performed diagnostic procedure proves the working hypothesis that the use of the test as a method of assessing knowledge in English classes stimulates their cognitive activity and helps in the deeper and qualitative assimilation of the learning material.

Keywords: English language; diagnosis of results; knowledge; research; communication skills; tourism

✉ **Mr. Ilia Tupchev** – Senior Teacher in English Language
“Aleko Konstantinov” Vocational High School of Economics and tourism
Velingrad, Bulgaria
E-mail: pgit_vd@abv.bg